

Den heliga killans bönegemenskap och bönegård

”**Retreat** [ritri:'t], eng., ”reträtt”, benämning på stilla dagar för präster el. lekmän, under vilka andaktsliv och själavård står i förgrunden. Bl. a. ingår regelbunden bön, meditation och nattvardsgång under R., då man också brukar iaktta tystnad. R. förekommer i katolska och anglikanska kyrkan. I Sverige har ”stilla dagar” arrangerats sedan 1919. En permanent institution fick företeelsen 1962 i S:t Davidsgården, Rättvik.”

Källa: Bonniers Lexikon 1965.

The bliss of civilization

När upplevde *du* tystnad senast? Nå? Just det! Tystnad har länge varit en bristvara och blir alltmer sällsynt (eller kanske sällhörd).

I filmen ”Smala Sussie” förklarar ett frustrerat sjukvårdsbiträde: ”I moderlivet är det tyst och i graven är det tyst. Däremellan är det bara ett enda jävla oväsen.”

Redan HasseÅTage sjöng ”...då dånar ur kistlocket Manhattan Transfer...”

Alla har små lurar i öronen. MP3 är ju fantastiskt! Musik i kubik. Musik under resan. Musik under arbetet. Musik under sysselsättningen. Undersysselsättningen. Distraktionen. Tidsfördrivet. ”Lyxen” att slippa uppleva livet.

Vi får aldrig vara ifred och vi är inte gjorda för att leva så. Utbrändhet, utmattningsdepression, långtidssjukskrivning, förtidspensionering. Tecknen på att vi mår allt sämre blir allt fler.

Men bombardemanget bara fortsätter. Fienden finns runt om oss och blir alltmer högljudd. Informationssamhället. Kunskapssamhället. Kommunikationssamhället. Alla dessa ”samhällen” kräver vår uppmärksamhet och det kan vara svårt att värja sig.

Visst är det praktiskt med mobiltelefon, så att man kan ringa när som helst. Men alldeles för ofta har vi den påslagen hela tiden. Att stänga av den innebär ett obehag. En osäkerhetskänsla kommer krypande: ”Tänk om någon söker mig!”

Ingen klarar av att ha jour jämt. Och ändå är det precis det vi utsätter oss för. Vi tror att vi måste kunna nås dygnet runt, jämt och ständigt.

Men det är inte alltid sant. Ibland går man på fest och då har man sällan mobilen på. Visst är det konstigt att omvärlden då och då kan klara sig utan en i flera timmar bara för att man träffar andra människor! Eller?

Låt oss se om du kan känna igen dig i den här situationen:

”Fest! Varför tackade jag ja? Jag är så trött, så trött, så trött. Fast det är klart, det är ju trevliga människor. Det blir säkert kul, bara jag kommer dit. Men åh så gärna jag skulle vilja slippa. Kanske kan jag gå hem lite tidigare.”

Jo, pyttsan! Fördrink, mingel, småprat. Sorlet tilltar i styrka utan att du märker det. Ditt eget pladder bidrar ju och du är en del av en gemenskap. Snart har du glömt att du innerst inne inte hade lust och allt blir som vanligt. Tryggt, trevligt och traditionellt. Och du slipper umgås med dig själv.

Get thee to a sanctuary!

Tänk dig nu att du ändrar scenariot. Skulle det vara möjligt att mingla utan fördrink? Bland idel okända människor? Och att hålla käften? Det är vad det innebär att åka på retreat.

Mycket har hänt sedan 1965 och man behöver lyckligtvis inte åka ända till Dalarna. I Östra Vemmerlov på Österlen finns Den heliga killans bönegemenskap. Dit åkte jag i påskas för att uppleva ett par dygns tystnad.

Jag erkänner villigt att det kändes en smula pirrigt. *”Måste man vara troende? Är jag det egentligen? Tänk om det ska sjungas psalmer som jag inte kan? Vad ska dom andra tycka om att jag är där?”*

Vad dom andra tyckte eller inte tyckte fick jag aldrig reda på. Det var liksom inte det som var poängen. Sådant kan vara svårt att begripa för en som av slentrian låtit sig definieras av andra. Dom andra var där för att möta sig själva och/eller Gud, inte för att träffa mig eller för att träffa varandra. Man möter sig själv i tystnad och ensamhet men ändå i grupp. När det vanliga småpratet försvinner, försvinner också filtret mot det egna inre. Det är annars så lätt att låta munnen gå och själv bidra till det oväsen som gör det omöjligt att lyssna inåt.

Jag kom dit på långfredagen och det var den längsta långfredagen sedan jag var mycket liten. Ingen TV att slötitta på. Ingen konversation, vare sig ytlig eller djup. Ändå var det intressant på ett sätt som kändes storögt, barnsligt och nyfiket. För visst fanns det aktiviteter; regelbunden bön, regelbundna måltider, pilgrimsvandring.

Befriande var att ingen brydde sig om vad just jag ägnade mig åt. Bönen kan man delta i eller låta bli. Ingen ser om du ber eller mediterar. Och ingen bryr sig om huruvida du infinner dig ens fysiskt.

Vädret den här långfredagen var precis så gråkallt och blåsigt som man kan föreställa sig ett Österlenväder, så jag hoppade över den drygt milslånga pilgrimsvandringen.

”- Jag visste inte att vi skulle vara ute, så jag har inte tagit med mig kläder för en sådan här vandring, utan jag tror att jag...”

”- Kryddan! Ingen bryr sig.”

Samtalet ägde rum i mitt huvud. Utanför var allt bara tyst. Ingen krävde att jag skulle delta och ingen begärde någon förklaring till varför jag avstod.

Medan de hurtfriska pilgrimerna tågade runt i bygden låg jag på rygg på min säng och tittade i taket. Kanske sov jag lite.

”- Undrar vad som kommer att hända. Tänk om jag får en uppenbarelse. Eller kommer till något slags insikt. Kanske händer det ingenting.”

Så småningom hörde jag steg ute på grusplanen. Trötta och frusna men nöjda vandrare kom in i stugvärmen. Vänliga nickar och leenden men inget prat. När det var dags för bön och mat nästa gång, såg jag nya ansikten. En del nickade lite förstrött medan andra inte tog någon som helst notis om omgivningen.

Mitt i natten var det midnattsmässa i kyrkan bredvid. Samling under tystnad. Becksvart mörker. Stillhet och förväntan.

Så tändes några ljus längst fram, mässan började och några konfirmander kom in. Fast ”konfirmanderna” var vuxna och kallades katekumener. Detta var deras examen och dom hjälpte till under mässan.

I och med mässan bröts tystnaden och på väg från kyrkan hördes prat och skratt. Nu skulle påskbålet tändas och alla samlades runt den jättelika rishögen på grusplanen. Precis som överallt annars, när något ska göras i grupp, fanns det lika många metoder som det fanns experter som det fanns deltagare.

Det var lite grann en lättnad att få prata igen och ställa frågor. Samtalen runtålet fortsatte under den efterföljande nattmackan. Så gick alla och lade sig och tystnaden kom tillbaka.

Tystnaden fortsatte dagen därpå och det känns oväsentligt att försöka redogöra för något händelseförlopp. Det som händer, det händer inuti en och det är inte så lätt att redogöra för det heller. I brist på sedvanlig distraktion tvingas du möta dig själv. Det kan vara lite jobbigt, för du vet kanske inte vem det är du får möta, vem som är du.

”...att ha det taskigt med sig själv i Paris är det samma som att ha det taskigt med sig själv i Stockholm – för du kan aldrig resa bort, aldrig resa bort från dig själv...” minns jag att Robban Broberg sjöng.

Reträtt är alltså inte liktydigt med avkoppling eller flykt, snarare tvärtom. Att retirera är inte tecken på feighet. Framstående militära strateger har i alla tider retirerat för att ändra taktik, omgruppera och sedan möta fienden med förnyad styrka.

Killan revisited

Allt det här är inte alldeles lätt att begripa eller återge. Trots det, eller kanske just därför, vill jag gärna försöka förstå mer och förmedla upplevelsen till andra. Så ett halvår senare kommer jag tillbaka tillsammans med fotografen Bonny Håkansson.

Vi träffar en av styrelseledamöterna i bönegemenskapen, Lars Eric Axelsson. En retreat ska börja imorgon och två gäster har redan anlänt. En av dem är ute på promenad och den andre har dragit sig tillbaka till sitt rum, så vi har möjlighet att samtala lågmält i matsalen.

- Det är inte *förbjudet* att tala här, förklarar han, utan det handlar om att respektera andras önskan om stillhet och tystnad. Vi är en kristen bönegemenskap inom Svenska Kyrkan och det vet de som kommer hit.

Så man ska alltså vara kristen för att få komma hit?

- Verksamheten bygger på en kristen grund, säger Lars Eric, men det andliga sökandet kan ta sig olika uttryck och vem som helst är välkommen.

Ur det välfyllda biblioteket plockar han fram en bok med titeln ”Zenmeditation för kristna”.

- Det väsentliga är att man accepterar ordningen och respekterar andras önskan att följa den. Till vardags talar vi väldigt mycket i onödan. Det går alldeles utmärkt att kommunicera utan ord.

Jag får ett papper om ”Meditation i arbete”. Genom att arbeta i kontemplativ tystnad uppnår man en förhöjd närvaro i det arbete som utförs, en inre stillhet och koncentration.

- Vill du prova tekniken är det bara att välja en uppgift nästa gång du kommer hit, från trädgårdsarbete till toalettstädning.

Vem kunde tänka sig att toalettstädning skulle framstå som något lockande? Ändå är det så jag känner när vi åker därifrån. Jag grips av en svårförklarad längtan efter att utnyttja alla de möjligheter som jag inte förstått existerade.

Så jag åker nog dit någon dag och gräver. Både ute och inne.

Fakta

Killan är skånska för ordet källan och är i det här fallet en källa på Hallands Väderö. Källan är utsatt på kartan och en skylt talar om att den finns, men den är ännu inte funnen...

Verksamheten är ideell och leds av en styrelse med fem ledamöter, varav för närvarande två är präster. Sammansättningen varierar. Vem som helst kan exempelvis leda bönen men för att fira mässa krävs någon som är prästvigd.

Anmälan sker till heliga.killan@swipnet.se eller 0414 230 55, 0709 38 32 27

Mer information hittar du på www.svenskakyrkan.se/lundsstift/killan.htm